

NÆRINGSSTRATEGI FOR KONGSVINGERREGIONEN

2016-2028

Vedtatt av kommunestyrene i Åsnes, Sør-Odal, Nord-Odal, Grue, Eidskog og Kongsvinger
Revidert høsten 2020

“KONGSVINGERREGIONEN ER EN NASJONAL GRØNN DRIVKRAFT

Kongsvingerregionens visjon er å være Norges grønne hjerte og det forplikter. Nye vekstområder og bærekraftige løsninger er satt på agenda og vi må bruke naturressursene og kompetanse som er bygget opp gjennom generasjoner på nye måter. Skal vi lykkes med å utvikle næringslivet, er det avgjørende at vi gjør dette sammen. Næringslivet er tydelig på dette, og det krever mot, pågangsvilje, tillit og samarbeid fra alle aktører i å være en nasjonal - og regional grønn drivkraft.

Det å utvikle et mangfoldig og robust næringsliv der kompetanse utvikles og benyttes strategisk for å stimulere til en bærekraftig vekst ihht. FNs bærekraftsmål er viktig. Ved å ta utgangspunkt i våre fortrinn som en av Norges største regioner innen industri, skog- og potetnæring, gir dette oss en unik kombinasjon av fornybare råvarer og bred kompetanse innen industri og bygg.

Godt samarbeid om felles strategier og mål viser fremgang og vekst på mange områder innen satsningene i Næringsstrategien 2016 -2028. I 2018 hadde Kongsvingerregionen hele 283 nye arbeidsplasser å vise til. Andre gode eksempler er omstilling i industrien, to nye næringsrettede høyskoleutdanninger, Godspakke Innlandet, E16, etablering av flere fabrikker Salsus, Arbaflame, Vestre, samt løft i flere eksisterende bedrifter som Schütz, Mapei, Glamo Luxo, mfl.

Gjennom satsningen på bedriftsrekruttering har regionens fortrinn knyttet til etablering og næringsutvikling blitt mer synlig både for statlige/regionale myndigheter og for mulige etablerere. Eksempler på nyinnflyttede etableringer med stort vekstpotensial viser at regionen er attraktiv med tanke på lokalitet og grønne ressurser, og vi må fremsnakke og lære av slikt godt næringssamarbeid.

Regionen er nå også i ferd med å bygge et av Norges sterkeste miljø innen bærekraft, med utdanning, forskning og innovasjonskompetanse innen bærekraft og digitalisering. Regionen vil med dette ta en strategisk posisjon i utviklingen av fremtidens næringsliv i Norge

Kongsvingerregion er på god vei i å ta en rolle som grønn drivkraft for å utvikle produkter og løsninger som kan bidra til godt liv både lokalt og globalt.

Kongsvingerregionen - Norges grønne hjerte”

INNHOOLD

Bakgrunn	4
Overordnet mål for næringsstrategien	5
Sju hovedstrategier for måloppnåelse	5
1. Prioriterte satsningsområder	6
2. Bærekraftig næringsutvikling	8
3. Handlekraftige og effektive kommuner	9
4. Samferdsel og markedstilpassede næringsarealer	10
5. Relevant kompetanse og FOU	11
6. Kompetanserekuttering og omdømmebygging	12
7. Sterke allianser og samarbeid om felles mål.....	13
Vedlegg 1: Definisjon mål og begreper	14
Vedlegg 2: Nærings-SWOT for Kongsvingerregionen.....	15
Vedlegg 3: Prosessoversikt	16

BAKGRUNN

Næringsstrategien 2016-2028 ble vedtatt av alle kommunene i Kongsvingerregionen i 2015, og Regionrådet besluttet at den regionale næringsstrategien skal rulleres. Næringsstrategien er knyttet opp mot Innlandets Planstrategi, Bioøkonomistrategien for Innlandet 2017-24, Regional plan for Verdiskapning Innlandet 2018-2030, FoU-strategi for Innlandet og Meld. St. 27 (2016-2017) Industrien, Grønnere, smartere og mer nyskapende, samt EUs Industristrategi (A New Industrial Strategy for Europe 10.02.2020). I tillegg er strategien knyttet opp mot FN's bærekraftsmål. Målene som har særskilt relevans for Kongsvingerregionens næringsstrategi er:

- Mål 4: God utdanning
- Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Mål 9: Innovasjon og infrastruktur
- Mål 11: Bærekraftige byer og samfunn
- Mål 12: Ansvarlig forbruk og produksjon
- Mål 13: Stoppe klimaendringene
- Mål 17: Samarbeid for å nå målene

Næringsstrategi for Kongsvingerregionen uttrykker den langsiktige næringspolitikken i regionen, og synliggjør hvordan kommunene og næringsutviklingsapparatet gjennom tilrettelegging og prioriterte aktiviteter kan bidra til økte investeringer i regionen og vekst i eksisterende næringsliv. Strategien skal være førende for kommunenes arbeid med næringsutvikling og legge grunnlaget for samhandlingen mellom næringsliv, kommunene og næringsutviklingsapparatet i regionen.

De neste tiårene vil føre med seg store endringer i måten vi arbeider på, hvilke produkter og tjenester vi etterspør og hvilken kompetanse som er mest attraktiv. Hvordan skal Kongsvingerregionen møte disse utfordringene? På hvilken måte vil kommunene i regionen bidra til at næringslivet i regionen opprettholder og styrker sin konkurransekraft? Hvordan kan kommunene som tjenesteyter og utviklingsaktør bidra til at den regionale konkurransekraften løftes videre?

Næringslivet har hovedansvaret for å drive næringsutvikling og det er den enkelte bedrift og enkeltpersoner med en bedriftsidé som beslutter om de skal etablere seg i vår region. Kommunene og næringsutviklingsapparatet skal tilrettelegge rammevilkår, virkemidler og tilby kompetanse for å støtte oppunder utvikling av næringslivet.

Selv om det har vært god utvikling innen mange av strategiens satsningsområder, har Kongsvingerregionen fremdeles et sterkt behov for å jobbe aktivt, strategisk og i fellesskap med næringsutvikling. Det er også avgjørende med god felles forståelse av regionens utfordringer og næringsutviklingsmål for å kunne agere på nåværende og fremtidige behov.

OVERORDNET MÅL FOR NÆRINGSSTRATEGIEN

Ved å satse på regionens fortrinn, og jobbe strategisk for å realisere disse, skal regionen oppnå en **netto vekst på 100 arbeidsplasser per år** (registrert som sysselsatte pr kommune av SSB). Målet er sterkt knyttet til nasjonale / internasjonale konjunkturer. Det legges derfor også opp til en sammenligning av arbeidsplassvekst med relevante regioner.

Kongsvingerregionen er en bo- og arbeidsmarkedsregion. Det er derfor avgjørende at det jobbes aktivt for å skape vekst og arbeidsplasser, uavhengig av hvor i regionen disse blir lokalisert.

Mål og indikatorer som understøtter det overordnede målet er (vedlegg 1 presiserer de ulike målene):

- 300 registrerte innovasjonsideer i regionen pr år
- 40 vekstideer i eksisterende og nytt næringsliv
- 10 bedriftsrekrutteringer (over 8 ansatte) pr år
- Vekst i etablert næringslivs produktivitet
- Saksbehandlingstid næringsrelaterte byggesaker¹: 80% <10 dager og gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 21 dager
- Vekst i antall heltidsstudenter på Høgskolesenteret med 30 pr år
- Etablering av et relevant og stabilt fagskoletilbud i løpet av planperioden
- Øke antall lærlinger innen teknisk- og industrielle fag (henvendelse sendt Fylkeskommunen 9.11 for å få innspill på status per i dag, slik at vi kan definere en konkret måleindikator)

SJU HOVEDSTRATEGIER FOR MÅLOPPNÅELSE

Kongsvingerregionen har satt seg et ambisiøst vekstmål. Regionen har definert sju hovedstrategier i arbeidet med å realisere målene som er satt for å bidra til vekst i regionen:

1. Prioriterte satsningsområder; bioøkonomi, industriutvikling, logistikk, bygg og anlegg og kunnskapsintensiv tjenesteyting
2. Bærekraftig næringsutvikling
3. Handlekraftige og effektive kommuner
4. Samferdsel og markedstilpassede næringsarealer
5. Relevant kompetanse og FOU
6. Kompetanserekuttering og omdømmebygging
7. Sterke allianser og samarbeid om felles mål

¹ Dersom byggesaken omhandler ferdigregulert tomt med bygget vei til tomtegrense

1. PRIORITERTE SATSNINGSOMRÅDER

For å realisere målene fokuseres innsatsen spesielt der regionen har særlige fortrinn:

- Bioøkonomi² fordi regionen har store naturressurser og kompetanse
- Logistikkvirksomhet på grunn av beliggenhet og kommende infrastrukturinvesteringer
- Bygg og anleggsvirksomhet på grunn av kompetanse og nærhet til marked
- Industriutvikling og rekruttering av ny industri på grunn av eksisterende industrikompetanse
- Utvikling og etablering av kunnskapsintensiv tjenesteyting da dette er et område i sterk vekst nasjonalt

Arbeidet med disse satsingsområdene vil kreve ressurser og fokus over lengre tid og det vil kunne ta tid før en ser resultater. Dette betyr samtidig at regionen på kort sikt må være svært god på å gripe alle de mulighetene som dukker opp, uavhengig av satsningsområde.

BIOØKONOMI

Kongsvingerregionen har store mengder råstoff, spesielt tømmer, potet og mineraler, som kan ytterligere utvikles og foredles i regionen. Per i dag eksporteres mye av råvarene ut av regionen, samtidig som restråstoffet i for liten grad utnyttes i industriell verdiskapning. Regionen har som ambisjon å ta en nasjonal posisjon innen grønn bioøkonomi, samt å være i front på å ta i bruk ny teknologi for å utvikle og produsere nye produkter tilpasset fremtidens markeder.

For regionen vil det også være viktig å se en slik utvikling i tilknytning til landbruksbaserte produkter, da landbruket i regionen skaper store verdier i form av matvarer og videreforedling av fôr til husdyr. Bred kompetanse innen landbruket må opprettholdes og videreutvikles for utvidelser i produksjonene, samt foredling av råstoff.

LOGISTIKKVIRKSOMHET

Sentral beliggenhet gir regionen også en mulighet for å videreutvikle et logistikk-knutepunkt som vil være nøkkel for regional og nasjonal næringsutvikling med tanke på mer effektiv og bærekraftig gods/transport håndtering.

BYGG OG ANLEGG

Kongsvingerregionen har en sterk posisjon både når det gjelder bygg og anlegg, og byggevarereprodusenter innen betong, stål og trelast. Fortsatt vekst i Osloregionen og klimautfordringer skaper et mulighetsrom for regionen både i å bidra til å skape nye miljøvennlige og fremtidsrettede produkter og til å øke markedsposisjonen. Dette betyr at regionen må utnytte og utvikle den sterke posisjonen og kompetansen regionen har innen bygg, anlegg og byggevarereproduksjon for å skape større vekst, ny byggindustri og nye produkter.

² Se vedlegg 1 for beskrivelse av Bioøkonomi

INDUSTRI

Kongsvingerregionen har den nest største ansamlingen av industri mellom Oslo-området og Trondheim. Regionen har en sterk industrikompetanse og mange høyeffektive bedrifter. De siste årene har regionen også fått flere innflyttende industribedrifter. Regionen mangler imidlertid sterke FoU-miljøer, og mye av dagens utvikling skjer som bedriftsintern utvikling. Det er derfor et mål å sikre vekst i lokal industri gjennom aktivt arbeid med innovasjon innenfor produktutvikling, prosesseffektivisering, teknologi og markedssegmentering. I tillegg blir det viktig å stimulere til økt FoU-innsats, samt fortsette arbeidet med etablering av ny industri.

KUNNSKAPSINTENSIV TJENESTEYTING

Kongsvingerregionen har i liten grad et kunnskapsintensivt³ næringsliv der en stor del av verdiskapningen skjer med kunnskap som innsatsfaktor. Makrotrendene viser at vekst i arbeidsplasser i fremtiden vil skje innenfor dette området. Det er derfor avgjørende at regionen har et tydelig fokus på å legge til rette for denne typen næringsutvikling. Etablering av Innlandet Science Park er det sterkeste enkeltgrepet regionen kan ta for å understøtte en slik utvikling. Regionale utviklingsaktører som Høgskolen i Innlandet og Høgskolesenteret, i samarbeid med Klosser Innovasjon, er avhengig av et sterkt næringsliv som har evne og vilje til å samarbeide både i forskningsprosjekter og med kompetanseutvikling.

I tillegg vil det være viktig å understøtte FoU-initiativ i enkeltbedrifter og gi sterk support til kunnskapsintensive bedrifter med vekstambisjoner.

TILTAKSOMRÅDER

- Næringsutviklingsapparatet skal jobbe systematisk sammen med industribedrifter og kunnskapsintensive bedrifter for å utvikle vekstideer, stimulere til FoU-prosjekter og bistå i utviklingsprosesser.
- Jobbe aktivt med å rekruttere næringsliv utenfra regionen og mot store bedrifter med statlig/eksternt eierskap for å avklare muligheter for investeringer i Kongsvingerregionen.
- Jobbe med å opprette næringsrettet forskning og etablere koblinger mellom bedrifter / nettverk og relevante FoU-miljøer for å sikre utvikling av relevant kompetanse
- Stimulere til flere prosjekt-rekrutteringer til Norsk katapultsentre i Kongsvingerregionen
- Videreutvikle industriklyngen 7sterke / Green Heart Industry med mål om å styrke utvikling av innovative og bærekraftige løsninger og gjennom dette ta en nasjonal posisjon innen grønn industriutvikling
- Jobbe aktivt for å realisere Innlandets bioøkonomistrategi. Målet er å understøtte arbeidet om å utvikle ny næring og nye produkter basert på regionens bioråstoff.
 - Utvikling og gjennomføring av programmer som fremmer tre (The Wood Region)
 - Deltakelse i interregionale prosjekter knyttet til bioøkonomi og grønn industriutvikling
 - Understøtte arbeidet med Sirkulære Solør
 - Tett samarbeid med NCE Heidner biocluster knyttet til videreutvikling av regionens matproduksjon
- Utvikle næringspark med markedsdrevet logistikkcenter / godsterminal

³ Eurostats definisjon: «næring er kunnskapsintensiv når over 33% av arbeidsstokken har høyere utdanning»

- Jobbe aktivt med å etablere forskningscenter og Innlandet Science Park Kongsvinger

ANDRE NÆRINGSOMRÅDER

Kongsvingerregionen har en underskog av bedrifter som ikke faller inn under kategoriene overfor, for eksempel reiseliv og handel⁴. Regionen vil støtte opp under initiativer innen alle disse områdene, selv om de ikke faller under regionens strategiske satsningsområder. Det vil si at etableringer, mulige investeringer og utviklingsprosjekter innen disse områdene vil understøttes av regionens næringsutviklingsapparat. I tillegg har den enkelte kommune også et ansvar for å tilrettelegge for attraktive by- og bygdemiljø for å gjennom dette stimulere til lokal handel (inkl. planverk, tomer og infrastruktur).

Regionens reiselivsatsning er i tråd med nasjonale retningslinjer og befestet i en egen destinasjonsstrategi⁵. Kommunene vil støtte arbeidet med å utvikle ny reiselivsnæring og markedsføring av regionen som reiselivsmål i tråd med regionale og nasjonale planer.

2. BÆREKRAFTIG NÆRINGSUTVIKLING

FNs bærekraftsmål skal være retningsgivende for samfunnsutvikling og med forankring i relevante mål skal Kongsvingerregionen skape bærekraftig vekst som bygger på våre spesielle fortrinn knyttet til bioøkonomi, industriutvikling, logistikk, bygg og anlegg og kompetanse.

Gjennom blant annet Industrimeldingen (St.meld. 27) er regjeringen tydelige på at klimautfordringene krever at Norge omstilles til et bærekraftig lavutslippssamfunn. Samtidig har regjeringen og bedriftseiere forventning om økt økonomisk vekst. Dette forutsetter at næringslivet skaper grønn vekst som kan defineres som «økonomisk vekst med lavere miljøbelastning»⁶. Det krever mot og kraft i å legge til rette for grønn vekst, samtidig som det trengs et næringsliv som har mot til å gå foran å skape, teste ut og iverksette nye bærekraftige løsninger.

Som en del av arbeidet med å utvikle en bærekraftig region og næringsliv blir det avgjørende å redusere ressursforbruket. Circularity Gap report 2020⁷ konstaterer at kun 2,4 prosent av Norges ressurser gjenbrukes, mot 8,6 % på verdensbasis. Sirkulærøkonomi handler nettopp om å oppnå bedre ressursutnyttelse og utnyttelse av sidestrømmer til komponenter i høyverdige produkter. Dette vil både bidra til kutt i CO2-utslipp og økt verdiskapning.

Mange av bedriftene i regionen kjennetegnes av volumkrevende produksjon, med bilbasert distribusjon over lange avstander. I gjennomsnitt er kostnadene til logistikk for norske bedrifter på 12 % av omsetningen (TØI, 2014), noe som betyr at en stor andel av bedriftenes CO2-utslipp kommer fra logistikk og transport. Tilrettelegging for grønn logistikk vil derfor være en viktig innsatsfaktor for å redusere det regionale klimaavtrykket.

⁴ Politisk ledelse med andre aktører jobber sammen for å påvirke rammevilkårene for lokal handel (ref. grensehandel)

⁵ Reiselivsstrategi for Kongsvingerregionen 2018-2025

⁶ Stoknes (i BI Businessreview 2017) definerer at utslippene knyttet til hver enkelt verdiskapingskrone i gjennomsnitt minke minst 5% for at en bedrift skal kunne betegnes å ha grønn vekst.

⁷ Circularity Gap report 2020 (<https://www.circularity-gap.world/>)

TILTAKSOMRÅDER

Aktiv deltakelse i etablering / utvikling av bærekraftklyngen Green Heart Industry – som har fokus på digitalisering og bærekraftig produksjon, grønn logistikk og sirkulærøkonomi

- Understøtte etablering av forskningssenter med forskning av internasjonal kvalitet innen bærekraft og digitalisering i Kongsvinger (som en del av Innlandet Science Park Kongsvinger)
- Etablere et næringsfond som stimulerer til grønne FoU-prosjekter, investeringer og bærekraftige forretningsmodeller
- Stimulere sirkulære initiativer og FoU-prosjekter i hele regionen
- Etablere og gjennomføre en innkjøpspolicy som understøtter grønn næringsvekst og lokalt innkjøp

3. HANDLEKRAFTIGE OG EFFEKTIVE KOMMUNER

Strategiområdet er knyttet mot FN's bærekraftsmål #11: Bærekraftige byer og samfunn og #17: Samarbeid for å nå målene

Kommunen har et ansvar for å aktivt tilrettelegge for næringsliv og næringsutvikling. Dette gjelder både i forhold til eksisterende næringsliv, tilflyttende næringsliv og gründere / oppstartsbedrifter.

For at regionen skal bli best på å tilrettelegge for næringsutvikling er det avgjørende at kommunene i regionen møter næringslivet målrettet og løsningsorientert, og at informasjon er lett tilgjengelig. I tillegg er det avgjørende at regionen har et offentlig næringsutviklingsapparat som er samordnet, oversiktlig og har relevant spisskompetanse.

Det er en forutsetning at kommunene stimulerer til et godt samarbeid mellom næringslivet, næringsapparatet og kommunene. Politisk ledelse og regionens næringsliv må også samarbeide (både internt og med andre relevante aktører) inn mot sentrale myndigheter om saker som er avgjørende for regionens næringsliv. Det er en forutsetning at kommunene tar en aktiv og offensiv rolle i dette arbeidet.

TILTAKSOMRÅDER

- Etablere tydelig og lett tilgjengelig informasjon om hva næringslivet og etablerere kan forvente, for eksempel i forhold til bistand, saksbehandlingstider, finansieringsmuligheter etc.
- Målrettet jobbing i alle kommuneorganisasjonene for å understøtte næringsetableringer og investeringer i regionen, herunder:
 - Effektiv saksbehandling knyttet til plan og arealsaker hvor det er potensiale for næringsutvikling med fokus på muligheter i sakene som legges frem.
 - Sikre at spørsmål blir besvart raskt og ha en aktiv oppfølging av innmeldte saker.
 - Bidra til sømløs behandling av saker gjennom tverrfaglighet – både i kommunene og i næringsutviklingsapparatet.
- Videreføre og videreutvikle etablererbistand og gründerarbeid som utføres av kommunene, næringshagene, Klosser Innovasjon og fylkeskommunene i fellesskap

- Sikre at kommunene i regionen er oppdatert og innehar tidlig informasjon om mulige statlige og fylkesspesifikke intensiver / behov / krav / mulighetsbilder
- Næringslivet og politisk ledelse skal i felleskap arbeide inn mot statlige myndigheter om rammebetingelser for lokalt næringsliv.
- Kommunene skal utarbeide en plan for arbeid med redusert grensehandel, herunder påvirkning av sentrale myndigheter, samarbeid med andre aktører og eventuelt andre tiltak
- Kommunene skal ha faste møtepunkter med regionalt næringsliv (næringsforeninger) for å jobbe aktivt med næringsutvikling
- Legge til rette for møteplasser mellom næringsliv, kommunene, FoU-aktører og andre interessenter.
- Kommunenes innkjøpspolitikk skal stimulere til bruk av lokale leverandører/tjenester, der dette er hensiktsmessig og mulig
- Jobbe for at stat og fylkeskommunen videreutvikler sin virksomhet i regionen (Ahus, Telenor, Politihøgskolen, SSB, videregående skoler m.fl.), og at ny statlig virksomhet etableres (som for eksempel høyere utdanning)

4. SAMFERDSEL OG MARKEDSTILPASSEDE NÆRINGSAREALER

Strategiområdet er knyttet mot FN's bærekraftsmål #9: Innovasjon og infrastruktur og #11: Bærekraftige byer og samfunn

Transportnettets gjennom Kongsvingerregionen er viktig for en positiv demografisk utvikling og utnyttelse av naturressursene på Østlandet. Derfor er det avgjørende å jobbe for ferdigstilling av E16 som hovedvei inn til og gjennom regionen, og å sikre statlig finansiering av samferdselsprosjekter (jernbane, terminal, tilsving m.m.) som bidrar til å etablere Kongsvingerregionen som et nasjonalt og internasjonalt logistikk- knutepunkt.

Skal regionen utvikles er den avhengig av gode transportløsninger, men også næringsarealer som er godt koblet sammen med transportnettets. Gode logistikkløsninger er et konkurransefortrinn for både nåværende og fremtidig næringsliv.

Kommunene i regionen vil ha to avgjørende roller i forhold til infrastrukturutvikling:

1. Planlegge og tilrettelegge for hensiktsmessige næringsarealer.
2. Arbeide aktivt i forhold til statlige myndigheter for å realisere sentrale prosjekter på veg og bane.

TILTAKSOMRÅDER

- Kongsvingerregionen skal sammen jobbe for realisering av følgende infrastrukturprosjekter:
 - Ferdigstilling av E16 og sikre effektiv kobling mot RV2 fra Solør og Magnor, og RV24 fra Nord-Odal og Hamarregionen
 - Styrking av Kongsvingerbanen med dobbeltsporparceller og kryssningsspor som en del av utvikling av jernbanen mellom Oslo og Stockholm
 - Realisering av Godspakke Innlandet, inkludert elektrifisering og tilsving på Solørbanen, samt nytt digitalt signalsystem for å sikre effektiv nasjonal godstransport og muliggjøring av økt industriutvikling i Kongsvingerregionen

- Utbygging av høyhastighet bredbånd til regionens næringsliv og minimum av 90% av regionens husstander
- Realisere en regional arealstrategi basert på følgende prinsipper:
 - Arealene skal være lett tilgjengelig i forhold til vei og/eller jernbane
 - Arealene skal vurderes i henhold til ulike bransjers behov og krav i forhold arbeidskraft, marked og råstoff
 - Flexibilitet og målrettet dialog inn mot potensielle næringsetableringers arealbehov
 - Kommunene skal prioritere bedrifter som skaffer varige og bærekraftige arbeidsplasser, samt tilrettelegge når behov oppstår, og i forkant av behov dersom det er mulig
 - Markedsføre og synliggjøre regionen ved å aktivt selge inn hva vi kan tilby av næringsområder, samt vise til nyetableringer for å tiltrekke oss andre

5. RELEVANT KOMPETANSE OG FOU

Strategiområdet er knyttet mot FN's bærekraftsmål #4: God utdanning, #8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst, og #9 Innovasjon og infrastruktur

Regioner med god tilgang på kunnskapsmiljøer og høyt utdannet arbeidskraft, vil vinne kappløpet om å skape *morgendagens* arbeidsplasser. Tilgang på riktig kompetanse er derfor en avgjørende faktor for å lykkes med å skape næringsutvikling, innovasjon og arbeidsplassvekst. Mange av bedriftene i regionen opplever at de har et udekket kompetansebehov og statistikk bekrefter at regionen har lavt utdanningsnivå og lav score på forskningsbasert innovasjon. Opp mot halvparten av bedriftene i regionen har i undersøkelser sagt seg enige i en påstand om at et høyere utdanningsnivå (fagarbeidere, fagskole, høgskole/universitet) hos dem ville gitt økt fortjeneste.

For å møte nåværende og fremtidig næringslivs behov er det avgjørende at regionen sammen jobber for å tilby relevant utdanning på alle nivå, og aktivt arbeider for å videreutvikle fagutdanningstilbudet, høgskolesatsningen og etablering av Science Park / forskningssenter i Kongsvinger.

TILTAKSOMRÅDER

- Sikre en videreutvikling av høgskoletilbudet i Kongsvinger som en formell del av det fremtidige Universitetet Innlandet. Mål om 1900 studenter i 2028.
- Ytterligere styrke utdanningstilbudet i Kongsvinger innen bærekraftøkonomi og digitalisering
- Styrke FoU-aktiviteten i regionen gjennom å:
 - Etablere flere samarbeidsallianser mellom lokale bedrifter og relevante forskningsinstitusjoner, universitets- og høgskolemiljøer
 - Etablere Innlandet Science Park Kongsvinger med forskningssenter på internasjonalt nivå som jobber med bærekraft
- Videreutvikle Høgskolesenteret som en nasjonal EVU-aktør⁸ innen bærekraft og digitalisering, samt andre tema som næringslivet etterspør.

⁸EVU: Etter- og videreutdanning

- Sikre et relevant og godt fagutdanningstilbud (fagskole / yrkesfaglig utdanning) i regionen
- Støtte oppunder videreutvikling av fagutdanningstilbud utenfor regionen som er viktig for regionalt næringsliv

6. KOMPETANSEREKRUTTERING OG OMDØMMEBYGGING

Strategiområdet er knyttet mot FN's bærekraftsmål #11: Bærekraftige byer og samfunn og 17: Samarbeid for å nå målene

Det er helt avgjørende at regionen har en felles historie og et felles målbilde for å skape et godt omdømme internt og eksternt. Dette bidrar til at regionen kan kommunisere med én tydelig stemme som skaper forståelse for regionens fortrinn og særegenheter i nasjonal sammenheng.

Kongsvingerregionen har lavere befolkningsvekst og lavere bostedsattraktivitet enn landet for øvrig⁹. Kartlegginger viser at næringsliv og det offentlige har utfordringer med å rekruttere og beholde kompetanse. Utflyttere tror samtidig at det ikke finnes relevante jobber i regionen.

Kongsvingerregionen må derfor bli mer synlige både i forhold til utflyttere, men også andre med relevant kompetanse for regionen. For å lykkes må både næringsliv, media og innbyggere involveres aktivt i rekrutteringsarbeidet og de konkrete kommunikasjonsaktivitetene. Målet med kommunikasjonen er å skape positive forventning om hvordan hverdagen blir dersom man flytter (tilbake) til Kongsvingerregionen.

Gjennom satsningen på bedriftsrekruttering har regionens fortrinn knyttet til etablering og næringsutvikling blitt mer synlig både for statlige/regionale myndigheter og for mulige etablerere. Kongsvingerregionen må etablere en bevissthet blant sentrale beslutningstakere og premisseleverandører om hvilke nasjonale utfordringer som regionen kan være med å løse. Budskapet regionen skal kommunisere er regionens potensial og fortrinn i forhold til fremtidig nasjonal verdiskaping og bærekraftig næringsutvikling.

TILTAKSOMRÅDER

- Videreutvikle den identitetsbærende historien om regionen. Herunder:
 - I Kongsvingerregionen har vi solide røtter som gir oss trygghet til å drømme stort og kraft til å skape nytt
 - Kongsvingerregionen har sentral beliggenhet, store naturressurser, sterk industri- og byggkompetanse
 - Kongsvingerregionen tar bærekraft på alvor og er i ferd med å utvikle et nasjonalt kompetansemiljø knyttet til bærekraftig vekst
 - I Kongsvingerregionen har en mulighet til å ha en god balanse mellom spennende jobb/karriere og fritid
- Gjennomføre en tydelig og samordnet kommunikasjon fra alle involverte aktører i regionen til utflyttere og andre med relevant kompetanse, samt statlige myndigheter og aktuelle næringsaktører

⁹ Telemarksforskning Regionalanalyse Kongsvingerregionen 2019

- Fortsette det gode arbeidet med koordinert innsats om bedriftsrekruttering for å markedsføre og synliggjøre regionen sterkere ved å aktivt formidle hva vi kan tilby av næringsområder til etablerere
- I dialog med næringsliv, drøfte muligheter for å tilrettelegge for en fleksibel arbeidshverdag (digitale løsninger, hjemmekontor m.m.) for innbyggere som pendler ut fra regionen

7. STERKE ALLIANSER OG SAMARBEID OM FELLES MÅL

Strategiområdet er knyttet mot FN's bærekraftsmål #11: Bærekraftige byer og samfunn og #17: Samarbeid for å nå målene.

Regionen lykkes når vi samarbeider på tvers av kommunene og aktørene i regionen. En samlet politisk ledelse i regionen gir langt større tyngde og gjennomslagskraft i møte med sentrale og nasjonale aktører. Det at kommunene har en høy grad av tillit seg imellom er en forutsetning for videre arbeid om felles mål.

Samarbeid med andre regioner og institusjoner som har tilsvarende interesser som Kongsvingerregionen er avgjørende. Skal regionen bli prioritert og sett, må vi bygge sterke allianser som målbærer samme budskap. Jo flere regioner som profilerer sentrale samferdselsprosjekter og grønn bioøkonomi, jo større sannsynlighet er det for å nå igjennom. På samme måte må regionen bygge allianser til andre regioner for å få tilgang på faglige og politiske nettverk og utviklingsarenaer innen bioøkonomi, industriutvikling og logistikk.

Regionen arbeider nå sammen med aktører som Høgskolen Innlandet, Universitetet i Oslo, Oslo MET, NIBIO, samt klyngene NCE Heidner Biocluster, Stål & verkstad, Paper Province, Digital Innlandet og Norwegian Wood Cluster, NCE Eyde.

Kongsvingerregionen lykkes *ikke* alene.

TILTAKSOMRÅDER

- Legge til rette for harmonisering av rammevilkår som fremmer helhetlig samarbeid om næringsutvikling i regionen
- Tydelig og omforent kommunikasjon av regionens mål og potensial inn mot fylkeskommunen, staten (stortinget og regjeringen) og andre aktører
- Fortsette arbeidet med å bygge strategiske allianser med forsknings- og utdanningsinstitusjoner og klynger nasjonalt og internasjonalt
- Bygge allianser til andre regioner og kommuner som har samme interesser som Kongsvingerregionen i forhold til samferdselsprosjekter og næringsutvikling både på norsk og svensk side av grensen

VEDLEGG 1: DEFINISJON MÅL OG BEGREPER

Vekst i antall arbeidsplasser

Måles av SSB 1 gang per år. Målet vurderes opp mot vekst i sammenlignbare regioner som Hamarregionen, Gjøvikregionen, Lillehammerregionen, Grenland, Ålesundsregionen og Kongsbergregionen.

Bedriftsidéer

Alle idéer som kan skape arbeidsplasser.

Måles gjennom næringsutviklingsapparatet.

Vekstidéer

Bedriftsidéer som har potensiale til å bli fem arbeidsplasser eller mer.

Måles gjennom næringsutviklingsapparatet.

Bedriftsrekruttering

- Bedrift med årlig omsetning på mer enn fem millioner
- Bedrift med flere enn åtte arbeidsplasser
- Bedrift med vekstpotensial som medfører at den innen to år vil oppfylle krav 1 eller 2

Måles gjennom næringsutviklingsapparatet.

Vekst i næringslivet

- Andel foretak med omsetningsvekst høyere enn prisstigningen (KPI)
- Andel foretak med realvekst justert for effekten av bransjestrukturen
- Andel foretak med vekst i verdiskaping

Måles av Telemarksforskning

Byggesaksbehandling

Måleindikatoren «saksbehandlingstid byggesak» måles ut fra følgende forutsetninger:

- Tiltaket er innenfor vedtatte planer
- Saksbehandlingstid løper fra tidspunkt for komplett søknad innlevert
- Saksbehandlingstid løper ikke når saken er på høring / behandling hos andre myndigheter

Måles i den enkelte kommune

Næringsutviklingsapparatet består av:

- Klosser Innovasjon
- Sør-Hedmark Næringshage
- Solør Næringshage
- Odal Næringshage

Bioøkonomi

Bioøkonomi er produksjon av fornybare biologiske ressurser og deres foredling/konvertering til ulike produkter som for eksempel mat, fôr, materialer, kjemikalier, ingredienser til andre produkter, farmasøytiske produkter og bioenergi.

Logistikkcenter

Med logistikkcenter menes ett eller flere arealer hvor det lagres og omlastes gods på en kostnadseffektiv måte. Logistikkcenteret skal styrke grunnlaget for industriell virksomhet i regionen. Logistikkcenteret kan være en kombinasjon av sentrale og desentrale funksjoner, ha tollfrie soner og operere som en innlandshavn. Det skal bidra til et godt samspill mellom vegtransport og banetransport.

VEDLEGG 2: NÆRINGS-SWOT FOR KONGSVINGERREGIONEN

SWOT-analysen viser regionens interne styrker og svakheter samt eksterne muligheter og trusler. Den er utarbeidet gjennom en prosess i mars 2016 med næringsutviklingsapparatet, representanter for næringslivet, regionrådet, administrasjonen, NAV, høgskolestiftelsen og næringsforeninger. I forbindelse med revisjon av Næringsstrategien høsten 2020, ble også SWOT- analysen bearbeidet:

Styrker (internt)

- Store volum av råstoff
- Senral beliggenhet
- Sterk industrikompetanse
- Klyngemiljøer innen bygg og industri
- Ledige lokaler og store arealer (rimelig priset)
- Sterk regional samarbeid ifm næringsutvikling
- Høy prosessinnovasjon (sammenlignet med landet) og medium produkt innovasjon (høyest i Hedmark)
- Høyere vekst i verdiskapning enn landet (men lavere produktivitet pr ansatt)

Svakheter (internt)

- Lavt utdanningsnivå og utfrodrende demografi
- Svakt lokalt eierskap i næringslivet
- Lite regional politisk handlingskraft
- Manglende kapasitet hos kommune (teknisk og eiendom)
- Få arbeidsplasser innen globale / nasjonale vekstområder
- Lite forskningsbasert utvikling og innovasjon
- Svak kommuneøkonomi
- Lav verdiskapning knyttet til lokale råvarer
- Lav sysselsettingsandel
- Utfordring ift rekruttering av relevant kompetanse
- Lav næringsattraktivitet (bedre siste 2 år)

SWOT

Muligheter (eksternt)

- Internasjonal satsing på biokøkonomi
- Nær Nord-Europas raskest voksende byområde
- Internasjonal reindustrialisering / automasjon
- Etablering av Innlandet SciencePark og Høgskolesenteret i Kongsvinger
- Bærekraftsfokus - nasjonalt og globalt
- Infratrakturbygging (E16 og jernbane)
- Endret bo- og reisemønster som følge av korona
- Svak krone

Trusler (eksternt)

- Urbanisering / sentralisering
- Omstilling i verdensøkonomien (som følge av anti-globalisme og korona)
- Reduksjon i distriktsvirkemidler fra Stortinget
- Lavere etterspørsel etter våre varer / råvarer
- Tilgang på kompetent arbeidskraft.
- Svak synlighet i nytt storfylke
- Svak krone

VEDLEGG 3: PROSESSOVERSIKT

Oversikt over sentrale innspillprosesser i forbindelse med utvikling av næringsstrategien:

- Samfunnsanalyse for å få et faktabasert grunnlag i å definere innsatsområder og tiltak, gjennomført av Telemarksforskning (vår 2015)
- Workshops med politisk ledelse i alle kommunene, rådmenn og næringsaktører for å få felles forståelse av utfordringer og tiltaksområder (høst 2014 - 2015)
- Dybdeintervjuer med 18 bedrifter, sentrale personer i de ulike kommunene og aktører fra virkemiddelapparatet for å få innsikt i status i forhold til næringsutvikling og innspill til tiltak (høst 2014 – vår 2015)
- Felles møte for alle kommunestyrene i regionen, i april 2015 for å forankre og få innspill til samfunnsanalysen
- Dialogmøter med bankene i regionen om tiltak og strategier
- Workshop med næringslivsrepresentanter og næringsaktører om tilrettelegging for fremtidig industri (høst 2015)
- Telefonintervjuer med 40 bedrifter om kompetansebehov (høst 2015)
- Utvikling av nærings-SWOT for Kongsvingerregionen, med næringslivsrepresentanter, politisk / administrativ ledelse og næringsutviklingsapparat (vår 2016)
- Felles møte for alle kommunestyrene i regionen i mars 2016 for å forankre og få innspill satsningsområder og tiltak i næringsstrategien
- Innspillsmøter med næringsssjefer og rådgivere i perioden februar - november 2020
- Innspill fra ordførere og rådmenn i perioden februar - oktober 2020
- Innspill i forbindelse med felles kommunestyre / regionråd 24.09.20
- Innspill fra næringslivet i forbindelse med møte med NHO og representanter fra næringslivet 28.09.20
- Innspillsmøte 30.10.20 hvor 13 bedrifter og næringsforeninger deltok
- Behandling av revidert Næringsstrategi i Kommunestyremøte 24.9, ORM 22.10 og Regionrådet for Kongsvingerregionen 25.11.2020